

Elmin və təhsilin hamisi

Həyatının məqsədi, başlıca amalı doğma xalqının xoşbəxtliyi olan ulu öndər Heydər Əliyev millətimizin taleyinə həlledici təsir göstərən, bu taleyi yönləndirən, istiqamətləndirən dahi şəxsiyyətdir. Dünya tarixində xalqların, dövlətlərin taleyinə həlledici təsir göstərən şəxsiyyətlər çox azdır. Həmin şəxsiyyətləri siyasi ədəbiyyatda lider adlandırırlar. Amma dahi Heydər Əliyevin fəth etdiyi zirvə liderlik zirvəsindən də ucadır. Ona görə də xalqımız haqlı olaraq bu böyük şəxsiyyəti ümummilli lider adlandırır.

Ümummilli liderlərə isə dünya siyasətində nadir hallarda rast gəlmək olur: Mustafa Kamal Atatürk, Corc Vaşinqton, Mahatma Qandi kimi... Dünya siyasətinin fenomenı Heydər Əliyev kimi... Bu mənada ulu öndər Heydər Əliyev yalnız Azərbaycan xalqının və dövlətinin taleyüklü problemlərini həll edən tarixi şəxsiyyət deyil, eyni zamanda tarixi yaradan şəxsiyyətdir.

XX əsrin əvvəllərində dövlət müstəqilliyini itirmiş, ümitsizlik girdabında boğulan Azərbaycan xalqının suverenlik arzuları əsrin 70-ci illərində yenidən cüərməyə başladı. 14 iyul 1969-cu ildə tale Azərbaycan xalqının üzünə yenidən güldü. Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etməyə başladığı həmin tarix yalnız sovet Azərbaycanının həyatında yeni mərhələnin başlanğıcı deyil, eyni zamanda müstəqil Azərbaycanın quruculuğuna gedən yolun başlanğıcı, xalqımızın illərlə qəlbində közərtiyi, sönməyən qoymadığı müstəqillik alovunun ilk ışırtısı oldu.

Sovet imperiyasının təqib və təzyiqlərinə baxmayaraq ötən əsrin 70-80-ci illərində ulu öndər Heydər Əliyev xalqımızın milli şüurunun dirçəlməsi, tarixi yad-daşımızın bərpası, ana dilimizin üstünlüyünün təmin olunması, soy-kökümüvə qayidişla bağlı misilsiz işlər gördü, müstəqilliyimizə

gedən çətin yolun ilk ciğırlarını ustalıqla açdı. Məhz həmin illərdə bu dahi şəxsiyyətin səyləri nəticəsində Azərbaycan sovetlər birliyinin ucqar, geridə qalmış kənd təsərrüfatı respublikasından sənayenin inkişaf etdiyi respublikaya çevrildi, qısa bir müddətdə iqtisadi artım tempinə görə orta ittifaq səviyyəsini ötüb keçdi. 1969–1982-ci illərdə respublikada milli gəlir 2,6 dəfə, sənaye məhsulunun həcmi 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı 2,3 dəfə artdı, 250-dək yeni iri sənaye müəssisəsi yaradıldı, ölkənin sənaye potensialı əvvəlki 50 ildəki göstəriciləri 2 dəfə üstələdi.

Elmin, təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirən, gələcəkdə müstəqil Azərbaycana bacarıqlı, peşəkar kadrların lazım olacağını prioritet hesab edən Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri sayəsində respublikada yüzlərlə yeni məktəb istifadəyə verildi, ali təhsil müəssisələrinin sayı və onların qəbul planları artırıldı, tələbə qəbulunda şəffaflıq, ədalətlik təmin olundu. Ulu öndərin şəxsi nüfuzu və əlaqələri hesabına yüzlərlə azərbaycanlı gənc zəruri ixtisaslara yiyələnməsi üçün keçmiş SSRİ-nin qabaqcıl elm və təhsil mərkəzlərinə göndərildi.

Azərbaycanlı gənclərin hərbi peşəyə yiyələnməsi, eyni zamanda gələcəkdə müstəqil Azərbaycan Ordusunu milli ruhlu, vətənpərvər zabıt korpusu ilə təmin etmək məqsədilə Cəmşid Naxçıvanski adına Herbi Məktəb yaradıldı. Çar Rusiyası zamanında azərbaycanlıların hərbi xidmətə aparılmadığını, sovet dövründə isə əsasən tikinti taborlarında xidmətə cəlb olunduğunu göz önünə gətirəndə Azərbaycanda Cəmşid Naxçıvanski adına Herbi Məktəbin hansı çətinliklərdən keçərək yaradıldığını, həmçinin bu müdrik qərarın tarixi əhəmiyyətini daha aydın təsəvvür etmək olur.

Eyni zamanda, bu müdrik, dahiyənə və cəsəretli qərarı qəbul

Dünya siyasət tarixinin fenomenal şəxsiyyətlərindən biri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, xalqımızın xilaskarı ulu öndərimiz Heydər Əliyevin anadan olmasından 98 il ötür. Əziz və unudulmaz xatirəsi hər zaman bizimlə olan ümummilli liderimizin heç vaxt bitməyəcək, əsrlərlə yaşayacaq mənəvi ömrünün 98-ci zirvəsindən ötən illərə baxdıqca, bir daha şahid oluruq ki, XX əsrin 70-ci illərindən başlayaraq xalqımızın və dövlətimizin əldə etdiyi bütün uğurların təməlinə məhz Heydər Əliyev siyasəti, bu fenomenal şəxsiyyətin işıqlı əməlləri, parlaq siması dayanır. Bu şərəfli ömür yolunun hər bir səhifəsi onun bütünlüklə xalqımızın tərəqqisinə, Azərbaycan dövlətinin inkişafına və dünyada layiqincə tanılmasına həsr olunub.

edən, onu inadla gerçəkləşdirən ulu öndər Heydər Əliyevin fəhminə, dünyagörüşünə, uzaqgörənliyinə heyran olma-maq mümkün olmur. Məhz həmin hərbi məktəbdə yetişmiş, formalaşmış zabitlər müstəqil Azərbaycan Ordusunun qurucuları oldular, Birinci Qarabağ müharibəsində və möhtəşəm qələbə ilə başa çatan Vətən müharibəsində öz peşəkarlıqlarını, vətənpərvərliklərini nümayiş etdirdilər, şəhidlik, qazilik zirvəsinə ucaldılar.

Milli ruhun dirçəlməsində mədəniyyətin, ədəbiyyatın oynadığı müstəsna, aparıcı rolu yüksək nüfuzu və əlaqələri hesabına yüzlərlə azərbaycanlı gənc zəruri ixtisaslara yiyələnməsi üçün keçmiş SSRİ-nin qabaqcıl elm və təhsil mərkəzlərinə göndərildi. Azərbaycanlı gənclərin hərbi peşəyə yiyələnməsi, eyni zamanda gələcəkdə müstəqil Azərbaycan Ordusunu milli ruhlu, vətənpərvər zabıt korpusu ilə təmin etmək məqsədilə Cəmşid Naxçıvanski adına Herbi Məktəb yaradıldı. Çar Rusiyası zamanında azərbaycanlıların hərbi xidmətə aparılmadığını, sovet dövründə isə əsasən tikinti taborlarında xidmətə cəlb olunduğunu göz önünə gətirəndə Azərbaycanda Cəmşid Naxçıvanski adına Herbi Məktəbin hansı çətinliklərdən keçərək yaradıldığını, həmçinin bu müdrik qərarın tarixi əhəmiyyətini daha aydın təsəvvür etmək olur.

Eyni zamanda, bu müdrik, dahiyənə və cəsəretli qərarı qəbul

Azərbaycan məhz həmin sütunların üzərində qərar tutub.

1982-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin Birinci müavini vəzifəsinə təyin olunan Heydər Əliyev Sovet İttifaqında siyasi hakimiyyətin zirvəsinə yüksəlməklə əlinə olan bütün imkanlardan yararlanaraq doğma xalqının tərəqqisinə çalışmış, Azərbaycanın iqtisadi, sosial, mədəni inkişafı üçün misilsiz işlər görmüşdür. Hər zaman prinsipallığı, dürüstlüyü və səmimiyyəti ilə seçilən ulu öndər Heydər Əliyev 1987-ci ildə Sovet İttifaqı rəhbərliyinin və şəxsən M.Qorbaçovun yanlış siyasətinə etiraz olaraq tutduğu bütün vəzifələrdən istefa versə də ruhdan düşmədi. Dünya şöhrətli siyasət və dövlət xadimi bir an belə işgüzar fəaliyyətdən kənar qalmadı, əksinə doğma xalqının tükənməz sevgisi və ali ehtiramı onu daha inamla, əzmlə çalışmağa səvədi.

Hər zaman qəlbi doğma xalqı ilə döyünən ulu öndərin qanlı 20 Yanvar faciəsinin törətdiyi günlərdə imperiyanın paytaxtında açıq bəyanatla çıxış edərək faciənin səbəbkarlarını göstərməsi və doğma xalqının yanında olduğunu yüksək səslə ifadə etməsi Heydər Əliyev personasını əvəzolunmaz, cəsəretli, ideyalarından, prinsiplərindən birçə addım belə geri çəkilməyən lider kimi bir daha təsdiqlədi.

Böyük siyasət qrossmeystrinin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri seçilməsi Heydər

Əliyevin, eləcə də xalqımızın taleyində yeni mərhələ sayıla bilər. Məhz bu dövrdə böyük rəhbərin məqsədyönlü və ardıcıl siyasəti nəticəsində qardaş Türkiyə Cümhuriyyəti və İran İslam Respublikası ilə sıx əlaqələr quruldu, blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan əhalisi çətin vəziyyətdən çıxarıldı. Eyni zamanda, həmin dövrdə ulu öndərin Naxçıvana rəhbərlik etməsi bu tarixi Azərbaycan torpağını erməni işğalına məruz qalmaqdan xilas etdi.

Həqiqi xalq lideri Naxçıvana rəhbərlik etdiyi dövrdə – ölkəmiz hələ müstəqilliyini əldə etməmişdən öncə böyük cəsəret nümayiş etdirərək üçrəngli bayrağımızı muxtar respublikanın dövlət bayrağı kimi təsdiq etdi. Bu, olduqca qətiyyətli və uzaqgörən bir addım idi. Bu addım eyni zamanda müstəqilliyimizə gedən yolda dönüş nöqtəsi idi.

1992-ci ildə Naxçıvanda sonradan neinki ölkəmizin, bütünlüklə, regionun ən böyük və monolit siyasi partiyasına çevriləcək Yeni Azərbaycan Partiyasını yaratmaq- la ümummilli lider Heydər Əliyev həm Azərbaycan xilasının konturlarını müəyyənləşdirdi, həmçinin

dünya ölkələri Azərbaycanla hə-səbləşməli oldular.

Eyni zamanda ulu öndərimizin rəhbərliyi ilə peşəkar ordunun formalaşdırılması, silahlı birləşmələrin vahid komandanlıq altında səfərbər olunması, Füzuli–Horadiz istiqamətində uğurlu döyüş əməliyyatlarının aparılması dünyəni atəşkəs sazişini imzalamaya məcbur etdi. Atəşkəs dövründə peşəkar ordu quruculuğu, diplomatik cəbhədə qazanılmış uğurlar və ölkəmizin iqtisadi cəhətdən inkişafı Azərbaycanın mövqelərini günbəgün möhkəmləndirdi. İmzalanmış neft müqavilələri və digər iqtisadi layihələrlə dövlətimizin rifah halını yüksəltdi, insanlarımızı ümidsizlik girdabından xilas etdi.

Bütün bu xronologiya bir daha sübut edir ki, əgər ulu öndər münəqişənin başladığı ilk dövrdə ölkəmizə rəhbərlik etsaydı, bu müsibətlərin heç biri xalqımızın başına gəlməyəcəkdi. Bu nəhayətsiz, miqyası heç bir ölçüyə sığmayan uğurlarımıza konseptual yanaşma, 30 ildə ölkəmizdə baş vermiş hadisələrin politoloji təhlili onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın bugünkü bütün

nailiyyətlərinin, eyni zamanda 44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı qələbəmizin təməlinə əsas 1993-cü ildə Prezident Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş sarsılmaz xalq-iqtidar birliyi dayanır.

Müstəqil Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyevin 1993–2003-cü illəri əhatə edən hakimiyyəti dövründə Azərbaycan keçid dövrünün çətinliklərini uğurla arxada qoyub, dirçəliş mərhələsinə daxil oldu. 1996-2003-cü illərdə makroiqtisadi göstəricilər 2–3 dəfə artdı, ölkədə 3 min yeni sənaye müəssisəsi yaradıldı. Bu dövrdə iqtisadiyyatına 20 milyard dollar investisiya qoyulan Azərbaycanda ümumi daxili məhsul 22,3 dəfə artdı. Bütün sahələrdə islahatlar geniş vüsət aldı və respublikamızın beynəlxalq nüfuzu durmadan yüksəlməyə başladı.

Ölkə həyatının bütün sahələrini öz qayğısı ilə əhatə edən Prezident Heydər Əliyev dünya şöhrətli məzunu olduğu, qürurla “Mən fəxr edirəm ki, Bakı Dövlət Universitetinin məzunuyam” – kəlamı ilə adını, şöhrətini zirvələrə ıcaltdığı, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının, Azərbaycan Respublikasının milli sərvəti, milli iftixarı adlandırıldığı Bakı Dövlət Universitetinə də hər zaman qayğı ilə yanaşmışdır. Ulu rəhbər istər sovet dövründə, istərsə də müstəqillik illərində universitetin kadr potensialının, maddi-texniki bazasının güclənməsinə əvəzsiz töhfələr vermişdir. Ümummilli liderin təhsil illəri və sonralar bu təhsil ocağı ilə sıx əlaqələri BDU-nun şanlı tarixinin bütöv bir mərhələsini təşkil edir. Bu tarixi mərhələnin hər bir anı universitetimizin qədirbilən kollektivi və milli ruhlu tələbələri üçün doğmadır, əzizdir, müqəddəsdir.

Bu gün fəxrlə söyləyirik ki, BDU-nun ən böyük, dünya şöhrətli məzunu ulu öndərimiz Heydər Əliyevdir. Ulu öndərin ötən əsrin 70-ci illərindən muntəzəm qayğısı ilə əhatə olunan doğma universitetimiz son 18 ildə isə möhtərəm

Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzində olmuşdur. Möhtərəm dövlət başçısının sərəncamı ilə Bakı Dövlət Universitetinin 100 illik yubileyinin 2019-cu ildə təntənəli şəkildə qeyd edilməsi, alimlərimizin əməyinə yüksək qiymət verilməsi, onların ali dövlət mükafatları ilə təltif edilməsi universitetin 100 illik tarixinin səhifələrinə qızıl həflərlə yazılmışdır. Universitet kollektivi həmişə olduğu kimi bu gün də ulu öndərin siyasətini, cənab Prezidentimizin müəyyənləşdirdiyi prioritetləri rəhbər tutaraq öz fəaliyyətini davam etdirir və ölkəmizin tərəqqisi naminə əzmlə çalışır.

Qüdrətli liderin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi illərdə bugünkü güclü, qüdrətli Azərbaycanın prioritetlərini də müəyyənləşdirdi, dövlətçiliyimizin hərtərəfli inkişaf konsepsiyasını hazırladı. Dahi şəxsiyyətin Azərbaycan xalqına ən böyük töhfəsi isə həmin prioritetləri, inkişaf konsepsiyasını özündən sonra həyata keçirəcək siyasi varisini yetişdirməsidir. 2003-cü ildə sevimli xalqına etdiyi tarixi mürcəicəndə ulu öndər əminliklə deyirdi: “İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim

taleyüklü məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyində böyük ümidlər bəsləyirəm”.

Bu dahiyənə fikirlər keçdiyimiz zaman ərzində ölkə həyatının bütün sahələrində özünü ifadə elədi, ümummilli liderin bütün arzuları, planları liderlik xüsusiyyətlərini özündə ehtiva edən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla həyata keçirildi.

Bu gün əminlik ki, anadan olmasının 98-ci ildönümündə ulu öndərin ruhu ötən illərdəkindən daha şad, daha məsəkkundur. Çünki müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisinin axıra çatdır-maq istədiyini ən taleyüklü məsələ Qarabağ münaqişəsinin həlli, işğal altındakı torpaqlarımızın azad edilməsi idi. Müqəddəs ata vəsiyyətini şəərəflə yerinə yetirən möhtərəm Prezidentimiz, yenilməz sərkərdəmiz İlham Əliyev müzəffər ordusu, məğrur xalqı ilə birlikdə 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız parlaq qələbə ilə xalqımızın başını dünya durduqca uca, ölməz rəhbərin müqəddəs ruhunu əbədi olaraq şad etdi.

Bitməyən mənəvi ömrünüzün 98-ci zirvəsində cənnətdəki ruhunuz şadıdır, ulu öndərimiz! Yadıgarınız, siyasi varisiniz, ləyaqətli davamçınız Prezident İlham Əliyev vaxtilə Sizin dövlət bayrağı kimi təsdiqlədiyiniz üçrəngli bayrağımızı əbədi olaraq Cəbrayıl-da, Füzulidə, Zəngilanda, Qubadlıda, Ağdamda, Laçında, Kəlbəcərdə, Şuşada, cənnət Qarabağımızda ucaltdı. Əminlik ki, Sizin müqəddəs ruhunuz bu uca Zəfərin zirvəsindən qalib günlərimizə şahidlik edir, müdrik Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın möhtəşəm uğurlarına sevinir.

**Elçin BABAYEV,
Bakı Dövlət Universitetinin rektoru**